

slovensko, celo nič ne prikrivajo in tudi slovenskim dijakom čestokrat prav nemilo čutiti dajo. Proti slovenskim dijakom so silno strogi. Zatorej dobivajo ti dostikrat po krivici neugodnih spričeval, morajo razred ponavljati ali se na drugo gimnazijo preseliti, kar se vé, da starišev stane zopet mnogo denarja. Veliko dijakov obupa ob uspehu in popusti gimnazijo.

Jeden izmed teh profesorjev je v petem razredu Celjske gimnazije slovenskim dijakom strogo prepovedal med seboj slovenski govoriti. (Poslanec dr. Steinwender: Bržčas samo med šolsko uro!) Dijaki so se pritožili pri ravnatelji, toda prišli so z dežja pod kap. Kajti ta je že poprej dijakom višjih razredov bil prepovedal v Celjskih krčmah slovenski govoriti. (Poslanec dr. Foregger: Ker je bržčas dijakom sploh prepovedal v krčme zahajati.) Opomnim, da je višjih razredov dijakom v krčme zahajati dovoljeno.

Marljivi dijaki v Celji učijo se doma zasebno slovanske književnosti. Kadar ravnatelj to poizve, pokliče dotične dijake pred sebe, jih graja, preganja, sili gimnazijo zapustiti ter izključuje.

Hudo se godi tudi na gimnaziji v Mariboru. Tukaj skuša ravnatelj z nemško-liberalnimi profesorji vred, med njimi jeden Jud, slovenskim dijakom — samo tem — zabraniti zrelostni izpit ali „maturó“, to pa na sledeči način: Že v sedmem razredu izprašujejo slovenske dijake, nameravajo li za maturo oglasiti se ali ne. V prvem slučaju pretijo jim z neugodnimi spričevali, v drugem pa obetajo, da bodo mehko ž njimi ravnali ter z ugodnimi spričevali gimnazijo dokončati dali. (Čujte, čujte, na desni.) Od jednega izmed slovenskih dijakov so celo pismo zahtevali, v katerem se zaveže, da ne bode oglasil se za maturo ne na Mariborskeji, pa tudi na nobeni drugi gimnaziji ne! To je resnično nezaslišano, nepostavno in nepošteno.

Ne morem misliti, da bi šolska nadzorstva o tem ničesar ne izvedela. Poprej nagibam se v to, da si mislim, da ona nadzorstva dobro vse vedo, pa molče trpijo. Tega mnenja sem tem več, ker so se ravno ista šolska nadzorstva v svojih uradnih izjavah do visoke vlade izrekla proti uvedanju slovenskih paralel v gimnazijah. Sedaj čujemo, da je naučno ministerstvo vsaj za gimnazijo v Mariboru zankazalo uvesti nekaj slovenskim paralelkam podobnega. Toda bojim se zelo, da ne bi ona šolska nadzorstva še temu delala največjih zaprek.

Po mojem mnenji bi se takšne zapreke odpravile najlaglje na ta-le način: Prvič morali bi nadzorovanje slovenskih paralel izročiti slovenskemu šolskemu nadzorniku, drugič na mesto sedanjega ravnatelja v Mariboru bi imel priti mož, ki v narodnih rečeh stvarno sodi in je obeh deželjskih jezikov v besedi in pisavi

popolnem zmožen; in tretjič bi naj pri stavljenji novega poslopja za Mariborsko gimnazijo ozirali se na prihodnje slovenske paralelke. Ko bi pa visokej vladi ne bilo mogoče takih slovenskih paralel v Mariboru in Celji uvesti, ki bi svojemu namenu ugajale, izrečem tukaj kot zastopnik štajarskih Slovencev, da bomo za spodnji Štajar zahtevali popolno slovensko gimnazijo ter strogo držali se 19. člena državnega osnovnega zakona, čeprav bi morali iti do državnega sodišča!

Tega vendar ne moremo trpeti, da bi pičlo 20—30.000 broječi Nemci imeli 4 srednje šole, okoli 400.000 Slovencev pa nobene. (Čujte na desni!)

Visoka zbornica, o sedanjej vladi pravijo, da je bojda nameravala narode med seboj pomiriti in spraviti. Žali Bog, da se to ni zgodilo in se tudi zgoditi ne more, dokler ne bodo členu 19. državnih osnovnih pravic resnobno in povsodi izvrševali. Sedaj vlada namesto mirú neprestano narodna borba. Zlasti razsaja ljuta šolska borba od avstro-pruske meje na Slezkem do obali Jadranskega morja. Obžalujemo to šolsko borbo, toda ne bojimo se je. Marveč borimo se odločno, pa tudi s čedalje večjim zupanjem, da naposled popolnem zmagamo. To zaupanje erpimo iz pravičnosti svojih zahtev in iz sile, ki tli v narodnostni ideji. Dualizem že prašči na vseh stranéh. Pripravljajo se veliki dogodki. Predno sedanje stoletje konča, bode tudi narodno vprašanje avstrijskih Slovanov moralo biti rešeno. Sklepam želeč, naj bi rešilo se na čast in slavo, na korist in blagor celokupne Avstrije! (Dobro, na desni, govorniku čestitajo.)

Gospodarske stvari.

Konji in planinska paša.

C. kr. konjerejsko društvo štajarske dežele ima na Travniku, nekaj ur nad Ljubnim, veliki pašnik za konje. Konji ženejo se letos že iz začetka junija na le-ta pašnik; tudi goveja živina se lahko na-nj prižene.

Vzprejema pa živali v ime društva, dne 6. in 26. junija oskrbnik kn. šk. graščine Gornjegrajske in sicer v hiši na planini. Da smejo živali letos tako rano na pašo, izgodi se zato, da se spasejo do volje. Vendar pa svetuje društvo tistim gospodarjem, ki niso doma blizu Travnika, naj ne ženó že dne 6., ampak še le dne 26. junija svojih živali na planino.

Izgodi se namreč rado, da se vreme prevrže in postane bivanje na Travniku lahko živini nevarno, ako se ne spravi pod streho. To pa ni lahko mogoče pri tistih, ki imajo daleč do doma.

Sejmovi. Dne 31. maja na Bregu v Ptujih in na Rečici v Sav. dol. Dne 1. junija pri M. D. na Gori. Dne 3. junija v Reichenburgu. Dne 6. junija v Artičah, v Račjih in na Bregu v Ptujih.

Dopisi.

Iz Vitanja. (Občinska volitev v Skomerah.) V 9. dan t. m. se je vršila volitev za Skomersko občino. Da bi dobila občina zopet prejšnjega župana, ki je občinske razmere tako daleč zavozil, da bode drugemu županu pri vsej varčnosti težko mogoče pripeljati občane na boljše denarne okoliščine, zato si je na vso moč prizadeval tajnik Skomerske občine in Vitanjski nadučitelj. Rad bi, da bi le-ta župan tako plesal, kakor mu bodo godli Vitanjski nemčurji. Že nekaj dni pred volitvijo razobesil je na oknu Vitanjske šole list, ki je naznanjal čas in važnost občinske volitve in da bi se vsakdo ležje o važnosti prepričal, je bil list pisan samo v nemškem jeziku. Ga-li že potem kdo naših volilcev ume ali ne, to je pač Vitanjskim velikomcem, posebej še tukajšnjemu nadučitelju vse jedno, ako ne ljubše; saj bode pri volitvi itak on imel prvo besedo; prejšnji župan pa, katerega je do dobrega spravil v nemčurški koš, ta bode mirno poslušal in kimal k njegovim besedam. O polu noči je ljubeznjivi župan stikal po pooblastilih in je grozil neki vdovi, da jo požene iz svoje občine, če mu pooblastila ne da. Tako pa je vrli župan, za lastno kožo se boječ in v postavah občinskega volilnega reda predobro podučen, volil s šestimi (?) pooblastili. Od kod je pa izviralo njegovo postavno ravnanje, tega ne bomo preiskovali, pa najbrž stam tako modro tolmačila postave Vitanjski nadučitelj in učitelj Skomerski. Kako je ravnal Skomerski učitelj, kaže nam jasno ta slučaj, da je kot priča podpisal neko pooblastilo o polu-noči, med tem, ko je spal doma v Skomerski šoli. Kaj takega menda še v deveti deželi ni bilo. Kaj bode iz te volitve, to se še ne ve, gotovo pa je, da je v njej 15 nepostavnih sklepov, vdarcev po občinskem volilnem redu in ko bi precejšnje število vrlih naših volilcev ne bilo zadržanih, ki so spremljali k večnemu počitku blago, obče spoštovano svojo občanko, bila bi zmaga gotovo narodna. Za napredek liberalnega nemčurstva toli vnetemu Vitanjskemu nadučitelju pa bi svetovali, naj se nauči prej postav občinskega volilnega reda in naj se potem ravna po njih, ako še že hoče lotiti posla, ki sicer ne spada njemu. Za vse dobro in blago vnet učitelj naj bi se pač v prvej vrsti brigal za dobro vzgojo izročene mu šolske mladine, ne pa za razširjenje brezverskega nemčurstva. Pogledal naj bi bolj natančno sedanje šolske postave, saj tudi te tirjajo „uravno-versko“ vzgojo v

prvi svoji točki, sicer pa gori za te postave tako, da so mu skorej solze priigrle v oči samega veselja, ker je mogel obhajati dvajsetletnico „presrečnih“ medverskih postav. Da bode naša krščanska mladina „uravno-versko“ podučena, izrejena, treba jej je vzglednega učitelja, ki naj ne zaničuje dejanski cerkvenih zapovedi, kakor to dela Vitanjski nadučitelj, vzgojitelj krščanske mladine, kateri celo o največjih praznikih cerkve ne pozna, ter se mu je pot do nje vže zarastla. Kako bode tak učitelj mladino versko-nravno vzgojeval, ki sam trdi, da se ne boji niti Boga? Uboga krščanska mladina, ki je takemu možu izročena v versko in nravno vzgojo!

Od Sotle pri Brežicah. (Osepnice. Volitve.) Vesela spomlad se je razvila ali za nas kmete bolj žalostna, kakor prejšnja leta, kajti naši hribi, nekdanj tako veseli, so zdaj suhi in otožni; prej so nas na spomlad vinski kupci obiskovali, zdaj pa davkarski berič, dan na dan strogo od nas davek tirja. Kje bi denar vzeli, da bi davek plačali? Še to malo živine in svinj, koje bi še kmet prodati mogel, ne more je spraviti v denar, kajti sejmi so vsi prepovedani, ker so se nekoliko osepnice prikazale. Kakor se sliši, bode g. dr. Keppa, okr. zdravnik, naš okraj zapustil in se preselil v Celje; žalost za njim nam bode že prestati, zguba pa še ležje, kajti ta gospod je sila okoren in Brežiško mesto bo imelo enega privrženca manj, bode pa Celje za enega na boljsem. Tako bodo Brežice v kratkem Celju dva na posodo dale, ker smo pred kratkim že oddali Celjanom g. dr. Wagnerja. Da bi le v zameno boljša dobili! Želimo si, da bi z g. zdravnikom tudi osepnice odšle. Z zaprtjem sejmov je menda pa ravno tako, kakor je bila pred nekimi leti z govejo kugo in z nekim okrajnim glavarjem; potem pa je hvala Bogu, ni bilo več, in ako nam gosp. zdravnik osepnice tako s pota spravi, bilo bi pač želeto, da prej, ko je mogoče naš okraj zapusti. — Predragi, zdaj je pač očitno, koliko je mestjanom za kmete, nobenega zdaj ne pridejo obiskat in ga tolažiti, pa malo počakajte, da pridejo kake volitve, tedaj bodo pa lezli, kakor maček za golobi in jih napeljavali za župane, njim naklonjene! Dragi kmetje, zdramite se; zdaj kmalu pride čas volitve, da si poštene župane izberete, vrle narodnjake, kajti mnogo je županov le na vitez narodnih. Če mu dobiček kaže, postavim: pri kaki posojilnici ali kje drugje, tam se bo čisto narodnih načel držal, toda v občinski zadevi ali če se je treba za šolo kaj potegniti, tam je pa g. župan „tajč“. Vidite, to se ne reče narodnjak, noč in dan za poštenje, ne pa za denar. Vi, gospodi župani, bodite pravični zemlji, koja vas živi. Ta je slovenska, ne nemška. Vi pa, vsi volilci, volite slovenske župane, katerih ni sram slovensko